

Re: Justering av graderingsreglerna

Graderingskommitténs svar till styrelsen, insänt 2018-12-18

Bakgrund

I november 1998 godkände Hombu Dojo en förfrågan om att graderingskommittén skulle få dangradera även utan ledning av gästande japansk shihan. Den första dangraderingen genomförd av enbart kommittén gjordes på Aikikailägret i Stockholm, januari 1999. De första åren var det enbart kommittéledamöter som var examinatorer.

Graderingsreglerna 2003-08-31 medgav dangradering såväl av en gästande shihan (med Hombus godkännande) som av graderingskommittén utsedda examinatorer. För sistnämnda gällde: "Minst tre examinatorer med minst 4 dan, utsedda av graderingskommittén, varav minst två medlemmar i kommittén."

Vid revisionen Graderingsregler 2005-06-16 hade antalet shidoin ökat, varför lydelsen om vilka som kunde examinera till dangrader ändrades något: "Tre examinatorer, som är shidoin eller shihan, ska vara utsedda av graderingskommittén. Minst två av examinatorerna ska vara ledamöter i graderingskommittén. I särskilda fall kan graderingskommittén besluta om undantag från denna regel."

Den sista meningen syftade till att fortsätta göra det möjligt för gästande shihan med tillstånd från Hombu och kommittén att gradera assisterad av svenska elever till denne.

Med Graderingsregler 2007-02-18 infördes möjligheten för klubbar att själva arrangera dangraderingar utan medverkan av någon ledamot i graderingskommittén. Kommittén skulle bara själv utföra dangraderingar om styrelsen begärde det. Examinatorerna skulle: "Inneha i Sverige giltig shidoin, eller vara inbjuden utländsk instruktör med lägst 6 dan Aikikai." Arrangör av dangradering (aikidoklubb) hade att: "bjuda in tre examinatorer, vilka måste komma från minst två olika klubbar."

Ändringen hade föregåtts av en del stormigheter i svensk

aikido. Förslaget till nya regler hade arbetats fram av Stefan Stenudd tillsammans med Knut Högvall och Jimmy Larsson, båda klubbledare som utförde dangraderingar med Shishiya shihan. Syftet var att låta klubbar själva arrangera dangraderingar och ge dem möjlighet att välja examinatorer.

Inte förrän dryga fem år senare, år 2012, skedde den första dangraderingen utan någon kommittéledamot eller gästande shihan (i Lund). Det var med en gästande 6 dan som inte var shihan och inte hade Hombu Dojos tillstånd att gradera i Sverige, varför kommittén måste signera för graderna. Också i en annan klubb (Gamlestaden) genomfördes samma år en dangradering där kommittén fick signera i efterhand utan att ha närvarat. Kommittén gjorde därefter ett förtydligande i reglerna: "Minst två examinatorer ska vara svenska shidoin eller shihan."

Det tog två år innan nästa dangradering utan medverkan av kommittén eller gästande shihan. Det var år 2014 (i Lund). Kommittén signerade eftersom den gästande 6 dan som genomfört graderingen inte var shihan eller hade Hombus tillstånd att gradera här.

På nästföljande kommittémöte, protokoll 2014-08-24, par.7, beslöt kommittén att föreslå följande lydelse i reglerna: "Minst två examinatorer ska vara svenska shidoin eller shihan, varav minst en ska vara ledamot i graderingskommittén. Undantag från det sistnämnda kan göras efter beslut av graderingskommittén."

Styrelsen godkände dock inte just den punkten, varför en alternativ skrivning togs fram: "Av examinatorerna väljer graderingskommittén en att vara av graderingskommittén utsedd."

Därefter godkändes förslaget av styrelsen 2015-05-09. Det är detta regelverk som gäller nu.

Sent 2014, den 8 november, hade Växjö en dangradering utan kommittémedverkan, som enbart graderade till 1 dan. Efter 2014 har till dags dato fyra dangraderingar skett utan medverkan av kommittén eller gästande shihan: en per år, samtliga genomförda av Riari.

Nuvarande förslag till regeljustering

Sedan en tid tillbaka har kommittén arbetat på en ny revision av reglerna, föranledd av det ovanstående. På mötet 2018-08-22 klubbade kommittén sitt förslag till nya lydelse i reglerna och överlämnade det till styrelsen.

I protokollet skrivs (paragraf 14): "För att bättre leva upp till Hombus regelverk har kommittén sedan en tid tillbaka jobbat med en revidering av förbundets graderingsregler. Kommittén har konstaterat att reglernas skrivning kring examinatorer inte överensstämmer med Hombus krav."

Den föreslagna ändringen är till följande lydelse (3.2.3 i reglerna) angående examinatorer: "minst en ska vara ledamot av graderingskommittén, eller utländsk inbjuden shihan med Hombus och graderingskommitténs tillstånd att gradera i Sverige."

Därmed kan paragraf 3.2.4 ("Av examinatorerna väljer graderingskommittén en att vara av graderingskommittén utsedd.") utgå.

Den enda ändringen är alltså att en kommittéledamot ska vara närvarande när inbjuden shihan saknas. En av tre examinatorer, och det står förstås arrangörerna fritt att engagera den ledamot de önskar. Det är i övrigt fortfarande klubbarna som fritt arrangerar dangraderingar, tillämpar egna tilläggsvillkor i kraven för graderna, osv.

Skäl för justeringen

Notera i det ovanstående att genast då dangraderingar ägde rum utan medverkan av kommittén eller gästande shihan – som dröjde fem år – reagerade kommittén och föreslog justeringar av reglerna. Kommittén har sedan vid upprepade tillfällen återkommit till frågan i en strävan att lösa den.

När 2007 års regler infördes var undantag från det brukliga svåra att förutsäga och att se konsekvenserna av. Först när de började uppträda stod det klart för kommittén att det innebar att den måste signera graderingar den inte hade någon insyn i, vilket strider mot Hombu Dojos intentioner och villkor. Och för varje gång det skett har situationen blivit ett tilltagande bekymmer, eftersom kommitténs insyn därmed har minskat.

I förlängning skulle det kunna innebära att kommittén har att bedöma om den ska rekommendera personer till 5 dan, som ingen av ledamöterna sett på någon dangradering.

Våra dangraderingar i Aikikai har att följa såväl svenska regler som Hombu Dojos. Sistnämnda innebär personligt ansvar för ledamöterna i kommittén, i synnerhet men inte enbart vad gäller

signering. Vi har också under de senaste åren sett en skärpning av Hombus krav, exempelvis så att de numera kräver signering av kommittéledamot även när dangradering i kommitténs regi har letts av gästande shihan.

Vad kommittén vill rätta till är diskrepansen mellan vårt regelverk och Hombus genom förslaget att minst en kommittéledamot ska medverka vid varje dangradering (undantaget dangradering ledd av gästande shihan med tillstånd från Hombu). Det är den minsta möjliga anpassningen mellan de två regelverken.

Vad vi känner till är det inget annat aikidoförbund i världen som medger dangradering utan kommittéledamot eller shihan med tillstånd från Hombu. Det normala är att uteslutande deras graderingskommittéer, alternativt en nationell shihan med särskilt utvalda representanter för denne, utför samtliga dangraderingar. Den svenska modellen fortsätter därför att vara unik med de friheter klubbarna erbjuder, även efter nu föreslagna regeljustering.

Konsekvenser av regeljusteringen

Det är ytterst få av dangraderingarna i Sverige som skett utan kommitténs eller gästande shihans medverkan (totalt åtta sedan regeländringen 2007), och ännu färre av svenska klubbar som arrangerat sådana graderingar (totalt fyra, de senaste fyra åren blott en klubb). Därmed är det kommitténs uppfattning att justeringen av reglerna gör en ytterst ringa skillnad för hur dangraderingarna i svensk aikido tar sig framgent.

Det är inte alls så att klubbarna i fråga isolerar sig från svensk aikido eller avviker på något anmärkningsvärt sätt från vad som gäller för dangraderna i övriga Aikikai. Kommittén kan därför inte se att en kommittéledamots medverkan vid deras dangraderingar skulle vara oacceptabel för dem – i synnerhet som de fritt väljer de två övriga examinatorerna. Dessutom ska kommittén självklart eftersträva att de får den kommittéledamot de föredrar, och kommittén har inget krav på att dess ledamot ska leda graderingen.

Kommittén är också övertygad om att såväl inblandade klubbar som övriga aikidosverige har förståelse för det i längden ohållbara i att kommittéledamöter med personligt ansvar visavi Hombu Dojo signerar för dangrader de inte bevittnat. Det är något som inte rimligen kan begäras av dem, lika lite som det skulle vara acceptabelt för

klubbinstruktörer att i blindo godkänna klubbmedlemmars kyugrader vars graderingar de inte tilläts att bevista.

Kommunikation av regeljusteringen

Om regeljusteringen godkänns av styrelsen ämnar kommittén genast ta kontakt med den klubb (Riai) som de senaste fyra åren dangraderat utan kommittémedverkan, så att vi tillsammans kan hitta en tillfredsställande lösning för deras dangraderingar framöver. Vi gör gärna detsamma med eventuella andra klubbar som styrelsen anser vara i behov av detta.

Det är förstås upp till förbundsstyrelsen hur regeljusteringen ska kommuniceras till medlemmarna i Svenska Aikidoförbundet. Kommittén föreslår styrelsen att utgå från eller använda följande förklaring:

Justering av reglerna för dangradering

Möjligheten att dangradera utan kommittéledamot bland examinatorerna infördes 2007 men började användas först fem år senare, 2012. Totalt genom åren har sådana dangraderingar ägt rum åtta gånger i fyra olika klubbar, endast en klubb de senaste fyra åren.

Graderingskommittén har konstaterat att graderingsreglernas skrivning kring examinatorer inte överensstämmer med Hombus krav. Hombus reglemente delegerar genomförande av dangraderingar enbart till förbundets graderingskommitté, alternativt gästande shihan med Hombus godkännande att gradera i Sverige. Därför har kommittén sett sig tvungen att ändra paragraf 3.2.3 till följande lydelse:

”Minst två examinatorer ska vara svenska shidoin eller shihan, varav minst en ska vara ledamot av graderingskommittén, eller utländsk inbjuden shihan med Hombus och graderingskommitténs tillstånd att gradera i Sverige.”

Ändringen är enbart att när inbjuden shihan saknas ska minst en examinator vara kommittéledamot. Därmed har paragraf 3.2.4 (”Av examinatorerna väljer graderingskommittén en att vara av graderingskommittén utsedd.”) utgått. Inga andra ändringar har gjorts

i graderingsreglerna.

Klubbarna kan fortfarande styra över sina dangraderingar, fritt utse vilka övriga shidoin eller shihan som ska medverka, samt bestämma vilka ytterligare krav utöver de av Aikikai angivna som ska tillämpas på graderingen.

Den enda skillnaden efter regeländringen är att de behöver ha någon från graderingskommittén närvarande under graderingen. Klubben bestämmer vem av examinatorerna som leder graderingen, det behöver inte vara ledamoten från graderingskommittén. Det är också självklart att kommittén ska försöka tillgodose klubbens önskemål om vilken kommittéledamot som ska medverka.

Klubbar som planerar dangradering rekommenderas att på ett tidigt stadium antingen direkt kontakta den kommittéledamot de önskar bland examinatorerna, eller sända en förfrågan till kommittén, för att säkra kommittéledamots medverkan på planerat datum.